

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

3 Vtrum substantia materialis sit aliquid distinctum à materia & forma
simul sumptis, & vnione earum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94179](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94179)

gularia, quæ est rei specificæ ad principia communia, sicut ergo species in communi principia habet determinata in specie, ita res singularis determinata habere debet propria principia in individuo, & in particulari. Denique hac ratione concludunt Theologi, ad unitatem resurrectionis eorundem hominum pertinere, ut eorum animæ eisdem numero corporibus uniantur, de qua re disputaui late contra Durandum in 2. tomo 3. part. disput. 44. sect. 2. Hæc autem unitas materiæ non semper æqualis est, quia saltem paulatim potest interdum variari, ut docuit D. Thom. 1. part. quæst. 119. artic. 1. & tunc censetur eadem perseverare quasi continuatione quadam, ratione cuius, & præcipue ratione formæ, individuum phyice manet semper idem, de qua re dictum est etiam in superioribus, disputatione 5. de principio individuationis, sect. 3.

SECTION III.

Utrum substantia materialis sit aliquid distinctum à materia & forma simul sumptis, & unione earum.

Væstio hæc de quolibet toto respectu suarum partium, & composito respectu suorum componentium tractari potest: tamen commode in hunc locum cadit, tum quia prima & præcipua compositio naturalis est ex partibus essentialibus substantiæ, tum etiam, quia necessaria est ad rationem compositæ seu materialis substantiæ exacte declarandam.

Prima sententia ponens realem distinctionem.

¶ Vnt ergo in hac re variæ sententiæ: Prima affirmat substantiam compositam esse ipsa distinctam à suis partibus, non tantum singulis (quod certum est & indubitatum apud omnes) sed etiã simul sumptis, non solum secundum aliquem realem modum, quem addat ipsis partibus, sed etiam, quia sit vera entitas realiter distincta ab ipsis. Ita sentiunt multi expositores Aristot. in 1. Phys. text. 16. vbi Arist. hanc partem generatim insinuat. Eamq. tenet Hervæus quodl. 2. q. 15. Capreol. in 3. dist. 2. art. 1. Caiet. 3. part. q. 6. art. 5. ad 1. Durand. Ferrar. 4. contra Gentes, cap. 81. lauell. 7. Metaph. quæst. ult. Fauet D. Thoma. in 3. dist. 2. quæst. 1. artic. 3. quæstioncula 3. ad 3. & in 4. dist. 16. quæst. 1. art. 1. quæstioncula 3. ad 2. Idem tenet Scotus 8. Metaphys. quæst. 4. & in 3. sent. dist. 2. quæst. 2. & ibi Licherus, Mairon. dist. 1. quæst. 10. Antonius Andr. 7. Metaphys. quæst. 18. Zimara theorem. 75. & idem tenet Avicenna lib. 3. suæ Metaphysicæ cap. 4. Fauetq. huic sententiæ Aristoteles variis in locis, nã 5. Metaph. cap. 14. text. 19. ait: Sex non sunt bis tria, sed semel sex. Similiter libro 7. capite 17. dicit syllabam ba, non esse b & a. Et lib. 8. capite 6. textu 15. ait, totum esse aliquid præter partes. Et 2. de Anima, in principio, & sæpe alibi, distinguit substantiam in formam, materiam, & compositum, sentiens compositum esse rem per se distinctam.

¶ Fundamentum huius sententiæ est, quia multa in re ipsa tribuntur toti substantiæ compositæ, quæ partibus etiam simul sumptis non conveniunt, & è contrario. Totum enim est, quod per se primo generatur, non autem partes simul sumptæ, neq. etiam unio earum: nam cum unio sit relatio, non potest esse generationis terminus. Similiter totum corrumpitur, etiam si partes maneant, ut patet in morte hominis. Rursus totum componitur ex partibus simul sumptis & unitis: neq. enim disjunctæ componunt, & tamẽ totum

non componit seipsum, ut per se constat. Denique totum est, quod agit, movetur, ambulat, & similia, quæ aggregatio ex unione & partibus tribui non possunt. Est ergo totum res aliqua præter illud aggregatum.

Et hinc sumi potest secunda ratio, quia si substantia composita nõ esset aliquid à partibus simul sumptis distinctum, non magis esset unum ens, quam sit aceruus lapidum, aut domus, vel certe quam corpus album ut sic: quia omnia hæc sunt multitudo suarum partium simul sumptarum, & tali modo unitarum. Tertia ratio sit, quia si tota substantia nihil aliud esset quam partes essentielles simul sumptæ: ergo eadem ratione eadem substantia, ut constat ex integralibus partibus, non erit aliud, quam partes ipsæ integrales simul sumptæ: ergo partes integrales & essentielles erunt idem inter se, quia quæ sunt eadem uniti tertio, sunt eadem inter se, consequens autem est plane falsum: ergo.

Secunda opinio admittens distinctionem modalem.

¶ Propter hæc argumenta alij conuincuntur, ut admittant distinctionem ex natura rei inter partes & totum, in quo cum præcedente sententia conveniunt: negant tamẽ distinctionem illam esse realem proprie, sed modalem tantum. Quia putant hanc & esse necessariam, & sufficere ad veritatem & proprietatem omnium locutionum, quæ in argumentis factis proponuntur, & quia totum ut totum, aliquẽ realem modum dicit, quem non dicunt partes, quantumvis simul vel coniunctim sumptæ. Non est autem necesse ut dicant aliquam rem omnino distinctam, neque enim intelligi potest, qualis sit illa res, aut cur ultra partes simul sumptas & unitas constituenda sit.

Tertia opinio negans omnem distinctionem in re.

¶ Tertia opinio, & magis recepta, est, substantiam compositam in re ipsa non esse quippiam distinctum, neq. realiter, neq. modaliter à partibus essentialibus simul sumptis & unitis, sed ad summum ratione & modo concipiendi & loquendi nostro. Hanc tenent frequentius expositores Aristotelis 1. Physic. loc. cit. præsertim Græci, Alexã. Themist. Philopon. Simplic. & fauet Auerr. comm. 17. Tenent etiam Durand in 3. dist. 2. quæst. 2. Gregor. in 1. dist. 24. quæst. 1. art. 1. Palud. in 3. dist. 1. qu. 1. Niphus 7. Metaph. disp. 19. vbi Soncin. quæst. ultima utramq. partem censet probabilem. Et huic sententiæ magis fauet D. Thomas lib. 4. Cont. Gent. ca. 18. ad 3. sic scribit: De humanitate non est intelligendum, quod sit quædam forma confurgens ex coniunctione forme ad materiam, quasi realiter sit alia ab utroque: quia cum per animam fiat materia hoc aliquid actu, ut dicitur 2. de Anima, illa tertia forma consequens non esset substantia, sed accidens. Et 1. part. quæst. 11. art. 2. ad 2. dicit, totum heterogeneum esse multitudinem, scil. partium unitarum. Fauet etiam in illis locis, quæ assert prima sententia, nam in priori solum ait, cum dicitur humanitatem esse corpus & animam, materialiter esse verum: Sicut nomine totius (inquit) intelliguntur partes, & non quod totum, proprie loquendo sit sue partibus & non aliquid ex partibus constitutum. Vbi solum dicit in locutione esse improprietatem, ad quam sufficit distinctio rationis: non tamen ponit distinctionem sed identitatem rei, quam declarat per illam particulam materialiter. Et eodem modo dicit in altero loco totum prædicari de partibus simul acceptis, licet improprie. Atq. hoc modo dicit etiam August. 7. de Trinit. ca. 4. Homo nihil aliud est, quam anima & corpus, & 9. de Ciuit. c. 3. commendat Varronem, quod hominem

minem neque animam solam, neque solum corpus, sed animam simul & corpus esse arbitrat. Quæ verba refert D. Thom. 1. p. quæst. 75. art. 4. in argument. sed contra. Imo in symbolo Athanasii dicitur, *Animæ rationalis & caro vnus est homo*. Et Arist. in 2. de Anim. c. 1. dicit, animam & corpus esse Animal, sicut pupilla & visus est oculus. Idem fere 4. Phys. text. 33. & 5. Metaph. text. 31. Auicenna 3. Metaph. cap. 2. Atque hæc sententia vera est.

Resolutio questionis, & approbatio tertie sententia.

VII. *Assortio.* **V**Tamen explicetur, dicendum est primo: Compositam substantiam distingui realiter à singulis partibus, non adæquate (vt sic dicam) & se tota, sed per inclusionem alterius partis. Hæc assertio est recepta ab omnibus. Et prima eius pars patet, quia substantia composita aliquam rem includit realiter distinctam à singulis partibus singulatim sumptis. Homo enim comparatus ad animam includit corpus, quod est res distincta ab anima, & comparatus ad corpus includit animam, quæ est res distincta à corpore. Intercedit ergo ibi aliqua distinctio rei distinctæ. Quod vero non intercedat maior distinctio probatur, quia impossibile est, concipere totam substantiam compositam, quin in ea includatur qualibet pars componens illam: ergo impossibile est distinguere partes singulas à substantia composita, nisi per inclusionem vnius partis, & additionem alterius. Et confirmatur, nam si maior esset distinctio, oporteret distinguere substantiam compositam à parte tanquam duas entitates omnino condistinctas: hoc autem est impossibile. Quod patet, quia vel distingueretur totum à parte, vt entitas simplex à simplici, vel vt composita à simplici. Prior modus dici non potest, aliàs non esset substantia composita, quæ à parte distinguitur. Si autem dicatur secundus, inquiri ex quibus partibus componatur tale compositum, non certe aliis, nisi illis, à quibus sigillatim distinguitur: ergo non potest ab eis distingui, nisi vt includens ab incluso.

VIII. *Conclusio.* **D**ico secundo: Substantia composita distinguitur in re ipsa à materia & forma simul seu aggregatim sumptis, tanquam includens vtramque earum, & addens realem vnionem substantialem earum inter se, quæ est aliquid in re ipsa distinctum ab eis, & ab aggregato earum, non vt res realiter distincta, sed vt realis modus. Tota hæc assertio facile probari potest. Quod enim tota substantia composita non possit distingui ab aggregato duarum partium, nisi vt includens eas, satis probatū relinquitur ex dictis in priori assertione. Quod vero aliquid in re ipsa addat præter illud aggregatum: probatur, quia existere potest in rerum natura aggregatum illarum partium non existente toto, vt in triduo existerat aggregatū seu collectio corporis & animæ Christi, & non existerat humanitas eius. Nec solum in locis distantibus, sed etiam in propinquis, imo in eodem spatio simul esse poterant, nondum existente tota composita substantia, si illa præsentia tantū esset localis: ergo substantia composita vt sic, aliquid in re ipsa addit aggregato duarum partium separabile ab ipsis, & consequenter distinctū ab ipsis, iuxta principia superius posita de distinctionibus rerum. Quod autem id quod compositum addit vtrique parti, nihil aliud sit, quam vnio substantialis: probatur, quia sine hac vnione impossibile est confluere totam substantiam; quidquid aliud partibus eius addi singatur: cum hac vero vnione statim ex vtriusque parte resultat totum, etiam si omnia alia à medio tollantur: ergo tota substantia hanc vnionem addit aggregato suarum partium. Denique quod hæc vnio non sit res distincta, sed tantum

realis modus, satis probatum est in superioribus, disputando de causalitate materiæ & formæ.

Dico tertio: Tota substantia non distinguitur à partibus simul sumptis & vnitis, realiter, aut ex natura rei, seu in re ipsa, sed solum ratione. Hanc conclusionem contendunt auctores vltimæ sententiæ. Et probatur prior pars de distinctione in re, nam vel totum distinguitur à partibus simul sumptis & vnitis, tanquam includens ab incluso, aut tanquam omnino condistinctum ab illis: neutrum horum dici potest: ergo nullo modo distinguitur in re. Consequentia tenet à sufficienti enumeratione. Neque enim fingi potest tertium medium, nimirum, quod duo extrema in re distinguantur, & tamen quod vnum includat aliud, & nihil præter aliud: & è conuerso: hæc enim est maxima identitas in re. Minor autem quoad posteriorem partem euidentior est, quam vt noua probatione indigeat: in prima enim assertione probauimus non posse totum distingui ab vna vel altera parte sine inclusione eius, & consequenter in secunda assertione manifestum reliquimus non posse distingui ab aggregato earum, nisi includendo illud: ergo pari ratione non potest distingui à partibus simul sumptis & vnitis, nisi includendo vtramque partem & vnionem. Imo neque mente concipi potest totum & per se compositum non includens illa tria, scilicet vtramque partem & vnionem: ergo non potest hoc compositum distingui à partibus simul sumptis & vnitis, tanquam aliquid omnino condistinctum: sic enim distingui dicitur, quod aliud non includit.

Altera verò pars minoris, in qua videtur esse punctus difficultatis, probatur, quia nihil potest intelligi aut excogitari, quod in re ipsa addit partibus simul sumptis & vnitis. Nam in primis, quidquid illud esse singatur, non est necessarium: nam si mente illud separet, & intelligas partes existentes & vnitas, intelliges totum existere absq. alio addito: non est ergo gratia fingendum. Deinde vel illud est res aliqua habens propriam entitatem realiter distinctam, vel est tantum motus realis: neutrum dici potest: ergo. Minoris partis pars ex se videtur euidentis, quia illa entitas non potest esse accidens, cum dicatur essentialiter componere substantiam. Nec potest esse substantia, quia nec est materia, nec forma, nec compositum: quæ membra adæquate diuidunt substantiam materialem, teste Arist. Neq. vero dici potest illa entitas esse totum compositum, cum dicatur compositum addere illam entitatem supra materiam & formam, & vnionem earum, tum etiam, quia alàs in morte hominis, v. g. non tantum humanitas desineret per distinctionem animæ & corporis, sed etiam periret illa entitas, quod est aperte falsum. Tum præterea, quia iam substantiæ materiales essentialiter componerentur non tantum ex materia & forma, sed etiam ex tertia illa entitate, quod est absurdissimum, cum explicari non possit quid illa sit, neque ad quem finem constitutur. Neque in homine dici poterit, an spiritualis sit, an materialis. Ac denique, quia procederet in infinitum: quæro enim an compositum ex materia & forma, & illa entitate, distinguitur ab omnibus illis simul sumptis & vnitis per additionem alterius entitatis: nam hoc affirmare & valde frivolum est, & tunc procedendum erit ulterius absq. termino. Si vero id negetur, iam de illo composito conceditur quod intendimus, & inde fit consequens illud potius esse verum de composito ex sola materia & forma inter se vnitis.

Denique probatur altera pars, quod scilicet illud additum non possit esse nouus modus realis, quia in toto composito nullus talis modus excogitari potest præter vnionem partium, qui per se conferat ac necessarius sit ad compositionem totius. Potestque hic argumentum supra factum applicari, nam intelligitur materia & forma, & vnione earum, intelligimus

refutare compositum, etiam si nullus alius modus intercedat. Dices, ut refutetur totum compositum substantiale, necessarium esse modum substantiæ, qui est distinctus ab vnione. Respondetur nunc nos loqui de composito quod immediate resultat ex materia & forma vnitis, quod est humanitas, verbi gratia seu natura integra, cui naturæ verum est addi modum substantiæ, eo modo quo in superioribus declaratum est, tamen inde resultat, formaliter loquendo, aliud compositum, quod est suppositum materiale, quod à suis etiam componentibus simul sumptis & vnitis in re non distinguitur. Vnde sumitur generalis doctrina & confirmatio, nam in quolibet alio composito totum non distinguitur in re à partibus & vnione earum simul sumptis: ergo idem erit de substantia composita comparata ad suas partes & vnionem earum simul sumptas. Antecedens præcipue intelligendum est de totis actualibus, & realibus, nam totum potentiale, ut est genus, respectu specierum, secundum suam realitatem idem est non solum cum omnibus speciebus, sed etiam cum singulis: totum autem quod solum habet compositionem secundum rationem, ut est species, respectu generis & differentiarum, in re non distinguitur à singulis componentibus, sed tantum ratione.

Omnes ergo istis, quæ per rationem fiunt, de totis realibus probatur antecedens inductione. Nam album verbi gratia, ut est quoddam totum accidentale, in re non distinguitur à corpore, albedine, & vnione simul sumptis: ergo idem erit seruata proportionem in substantiis. Respondent aliqui negando consequentiam, quia ex accidente & subiecto non resultat vna essentia, nec vnum per se, sicut ex materia & forma. Sed ex hoc differentia ad summum colligi potest, aliud genus vnus perfectioris esse inter materiam & formam substantialem, quam inter corpus & albedinem, & alio modo magisque per se se comparari in ratione potentie & actus eiusdem generis illa duo, quam hæc: nam hoc satis est, ut ex vi illius confurgant per se vnum & vna essentia, & non ex his. Non video autem quid illud referat ad maiorem distinctionem compositi substantialis à suis partibus simul sumptis & vnitis, quam compositi accidentalis à suis componentibus eorumque vnione. In utroque enim composito intelligimus satis esse proportionatam vnionem componentium absque vilo alio addito, ut compositum existat. Neque illud quod est per se vnum habens hanc (ut sic dicam) perfectiorem ex aliquo alio addito: nam potius illud posset obstat vnitati per se, quia faceret aggregationem minime necessariam ad substantiale esse totius: sed confurgit illa vnitas per se ex tali vnione, talique aptitudine vnibilium: sicut etiam iuxta veram Theologiam ex Christi humanitate, & Verbo diuino confurgit vna persona composita, quæ vere ac per se est vna: non potest autem fingi, quod in illo composito sit aliquid distinctum à Verbo humanitate & vnione simul sumptis, ut tetigi in primo tomo tertie partis, disputatione 35. sect. 3. in fine.

Eadem distinctio fieri potest in toto integrali, siue homogeneo, siue heterogeneo. Sine causa enim Ioannes de Neapoli, quodlibet. 2. questione 7. inter hæc differentiam constituit, dicens, totum heterogeneum distingui à partibus: non vero homogeneum, quod sine vilo fundamento dictum est, quia rationes que procedunt in utroque: positæ enim partibus proportionatis & vnione, quidquid aliud in quolibet toto asseritur, fictitium est. Quapropter (ut vno verbo omnia concludamus) quodcunque totum, qualeque illud sit, requirit vnionem partium proportionatam, & nihil est præter partes simul sumptas, & sic coniunctas. Vnde etiam acutus lapidum, qui maxime censi solet idem cum partibus, præter singulos lapides, & multitudinem eorum re-

Tom. II. Metaphys.

quirit illorum propinquitatem, nam si in locis distantibus essent, acutum non compoherent: atque ita acutus nihil aliud est, quam omnes lapides simul sumpti, & in tali loco ac propinquitate constituti. Domus vero quia requirit maiorem vnionem & compositionem partium, nam ultra propinquitatem requirit ordinem, & situm, & aliquam artificialem coniunctionem, ideoque maiorem vnionem habet, non tamen maiorem identitatem, aut distinctionem ab omnibus partibus simul sumptis, & vnione earum. Rursusque album physice est magis vnum quia vnio physica albedinis ad subiectum maior est: identitas autem & distinctio eiusdem est proportionis. Substantia ergo composita eandem rationem seruat ad suas partes, & eorum vnionem simul sumptas: non est ergo inter hæc in re ipsa distinctio.

Quod vero sit nonnulla distinctio rationis, id ad summum probant fundamenta aliarum opinionum, & ex ipso modo loquendi fit satis probabile: nam propter hanc distinctionem rationis, improprie censentur illæ locutiones, in quibus partes de toto prædicantur. Ac random declarari potest, nam aggregatum ex partibus & vnione concipitur aliqua ratione per modum plurium: ipsum autem totum magis concipitur per modum vnus, ac si esset res quædam simplex: hoc ergo satis est ad nonnullam rationis distinctionem.

Responsio ad argumenta.

AD fundamenta contrariæ sententiæ respondetur in primis, quidquid tribuitur toti posse, tribui partibus simul sumptis & vnitis secundum rem, seu secundum identitatem: secundum modum autem concipiendi non proprie tribui, & ad hoc satis esse distinctionem rationis. Et ad singulas locutiones respondetur, totum generari tanquam adæquatū terminum qui fit: formam vero, vel vnionem eius esse formalem terminum quo fit totum: ideoque totū esse rem distinctam tam à forma, quam ab vnione eius, non tamen à tota realitate materiæ, & formæ, & vnionis, collectivæ sumptæ. Similiter ut totum corrumpi dicatur satis est, quod vnio partium dissoluatur, ut fit in morte hominis, quia iam non manet tota illa entitas cum omni modo reali, qui est de ratione totius. Atque ita solum fit, totum in re distingui & à singulis partibus, & à multitudine earum absque vnione, non vero ab ipsis & vnione simul sumptis. Præterea partes dicuntur componere totum diuisim seu sigillatim, & ita ab eis distinguitur totū. Nec refert quod non component, nisi quando sunt vnite, quia etiam tunc singulæ component, & non aggregatum seu collectio earum, & vnionis. Denique idem est de aliis locutionibus, quod totum agit, vel mouetur, &c.

Ad secundam rationem iam responsum est, negando sequelam, nam ut substantia composita sit magis per se vna, quam alia entia vel accidens, non requiritur maior distinctio, sed maior vnio & maior proportio suarum partium. In hoc enim posuit Aristoteles 8. Metaphysicæ, capite ultimo, & libro 2. de Anima capite 1. vnitatem per se compositi substantialis ex materia & forma, non in illa maiori distinctione.

Ad tertiam respondetur, solum probare, totam substantiam ut confurgit ex omnibus partibus substantialibus & integralibus, & ut confurgit ex essentialibus, verisque simul sumptis & vnitis, esse eandem omnino rem: non vero recte inferre, partes integrales esse essentielles, vel è conuerso, quia in hoc iam fit compositio singularium partium inter se. Testimonia vero Arist. ex aliis iam adductis facile explicantur: solum enim docere intendit totum non esse partes singulas, aut multitudinem earum aggregatam sumptam absque propria vnione.

D d

Ad

XIV.

XV.

Totum non
partes, cum
corrumpi
casuræ ga-
nerari.

XVI.

XVII.

XVIII.

Ad fundamentum alterius sententiæ responde-
tur, ad prædictam proprietatem loquendi sufficere
distinctionem rationis. Nec est verum totum adde-
re partibus alium realem modum præter unionem:
neque enim magis intelligi potest talis modus, quā
quod addat nouam & distinctam rem, vt satis proba-
tum est.

DISPUTATIO XXXVII.

De ratione essentiali accidentis in com-
muni.

Est considerationem substantiæ crea-
tæ consequenter succedit accidentis
contemplatio: hæc enim duo membra
diximus adæquate diuidere ens crea-
tum. Prius autem quam ad singula ac-
cidentium genera descendamus, tria de accidente
in communi tractanda occurrunt. Primum de ipso
communi conceptu accidentis vt sic, an habeat ra-
tionem aliquo modo vnam, & quænam illa sit, & hoc
in præsentī disputatione præstābimus. De inde in se-
quente, accidens vt sic cum substantia creata com-
parābimus, vt membris illis inter se collatis illius di-
uisionis exactior habeatur cognitio. Tandem tertio
diuisiones accidentis, & eam præsertim, quæ est in
nouem genera, trademus.

SECTIO I.

*Vtrum accidens in communi dicat vnum conce-
ptum seu rationem obiectiuam.*

Prior opinio negans.

I.

Vthores qui existimant non posse esse
obiectum cōceptum communem quin
sit vniuocus & genericus si ad res essen-
tialiter diuerfas communis sit, conse-
quenter negabunt habere accidens v-
num conceptum communem. Atq; ita fere opinan-
tur omnes, qui ex illo principio negant obiectiuum
cōceptum entis, quia tam pro comperto habent non
dari vnum commune genus ad nouem prædica-
menta accidentis, quam ens non esse genus ad de-
cem, nam solum illæ res prædicamento differūt, quæ
in genere non conueniunt. Accedit quod Aristoteles
interdum non solum commune genus, sed absolute
omne prædicatum commune his generibus negare
videtur, quod maxime intelligendū est de commu-
nitate rationis obiectiue, cum de communitate soli-
us nominis verum esse non possit. Antecedens pro-
batur ex 5. Met. tex. 12. & 1. 10. tex. 14. vbi ait illa esse
proprie diuersa, quæ in nullo cōueniunt, & 1. Poster.
c. 11. ait, propositionem in qua genus vnius prædica-
menti negatur de illo, esse immediatam, quia nullū
habent commune prædicatum, & alia adduximus
supra tractando de ente.

Posterior opinio affirmans.

II.

Nihilominus contrariam sententiam in primis te-
nent omnes, qui idem sentiunt de conceptu en-
tis. Deinde Soncinas & alii, qui dicunt conceptum
obiectiuum entis esse hoc distinctum, substantia vel
accidens, necessario supponunt vtramq; partem illius
distincti habere vnum communem conceptum ob-
iectiuum. Est autem hæc sententia eadem proportio-
ne declaranda & probanda qua similis de ente. Pri-
mum enim iuxta illam dicendum est, huic voci acci-
dens, correspondere in mente vnum conceptum for-
malem non solius vocis, sed rei primario significatæ

per vocem. Probatur primo experientia: nam qui au-
dit hanc vocem & nouit significationem eius, non
sistit in voce ipsa, sed aliquid per illam significatum
concepit, nec distrahitur mens eius ad concipienda
plura quatenus plura seu diuersa sunt, neque etiam
manet quasi anceps & dubitans inter plura signifi-
cata: ergo signum est solum vnum conceptum for-
mare adæquate significati illius vocis. Secundo, quia
illa vox, vt hic sumitur, id est, quatenus accidens sub
ente condistinguitur à substantia, non significat ex
multiplici impositione, sed ex vna, quia neq; est vox
æquiuoca, neque significans vnum proprie, & aliud
per translationem metaphoricam. Ac denique quia
non potest fingi ad quas res significandas sit variis
impositionibus instituta: alias quot res sub adæquata
sua significatione continet, tot fingi possent imposi-
tiones seu translationes illius vocis, quod per se im-
probabile est. Significat ergo ex vi vnius impositi-
onis: ergo cum per voces exprimentur conceptus, qui
primo illam vocem ad significandum imposuit, vni
conceptum formalem habuit, quem illa voce expri-
mere voluit, substituens illam, vt ad placitum signifi-
caret, quod conceptus representabat naturaliter:
ergo eadem ratione in nobis respondet vnus conce-
ptus formalis adæquatus primæ significationi hu-
ius vocis. Tertio, quia si conceptus formalis acciden-
tis non est vnus, quot ergo erunt? An forte sunt no-
uem conceptus nouem primorum generum acciden-
tium? At hoc incredibile est, tum propter multitudi-
nem conceptuum, tum etiam quia vix post longam in-
quisitionem definire possumus, an sint nouem sum-
ma genera accidentium, vel plura, vel pauciora. Et
nonnulla sunt quæ vix vnquam cōcepta sunt ab im-
peritis hominibus, cum tamen omnes conceptus ac-
cidentis formant. Denique nihil solidum & funda-
tum iudicare potest de conceptu formali accidentis,
si multiplex & non vnus esse credatur.

Hinc consequenter infert prædicta opinio, concep-
tum obiectiuum accidentis esse vnum ratione præ-
cisum ab omnibus inferioribus. Probat, quia vni
conceptui formali vnus obiectiuus respondet, nam
conceptus formalis vnitatem sumit ex obiecto adæ-
quato: obiectum autem adæquatum illius conceptus
non est vnum per aggregationem tantum: est ergo v-
num per aliquam præcisionem saltem secundum ra-
tionem. Minor probari potest omnibus rationibus
factis de conceptu obiectiuo entis, quæ hic maiorem
habent efficaciam vel saltem clariorem, quia concep-
tus formalis accidentis non potest representare si-
mul qualitatem, quantitatem, & alia genera secundū
proprias rationes eorum, quia neque vnus conceptus
formalis finitus & confusus, potest hæc omnia di-
stincte representare & secundum propria: neque et-
iam posset ille conceptus obiectiuus definire ac vere
prædicari de qualitate & singulis generibus acciden-
tium, sed vel esset falsa prædicatio dum tam multa
simul de vno prædicantur vel esset ambigua, aut ad
summum distincta prædicatio, ita vt perinde esset
dicere, *Albedo est accidens*, ac dicere *albedo est quanti-
tas*, vel *qualitas*, vel *relatio*, & cetera: non ergo con-
cipiuntur hæc omnia vt talia sunt ex vi huius vocis,
vel conceptus accidentis: concipiuntur ergo sub al-
liqua vna ratione in qua conueniunt. At hoc est da-
ri vnum conceptum obiectiuum accidentis. Et hinc
etiam sumitur ratio à priori, nimirum genera om-
nia accidentium tamen in propriis rationibus disti-
milia sunt secundum aliquid esse similia per realem
conuenientiam quam habent, vel in afficiendo sub-
stantiam, vel in alia ratione simili, vt tractābimus se-
ctione sequenti. Sed totum fundamentum abstrahē-
di conceptum obiectiuum aliquo modo vnum secū-
dum rationem est similitudo, seu conuenientia realis
inter plura: ergo ratione huius conuenientie potest
etiam in accidente dari conceptus obiectiuus com-
munis.

Et hinc